

УНИВЕРЗИТЕТУ „ДЖОН НЕЗБИТ“ БЕОГРАД
ФАКУЛТЕТУ ЗА
МЕНАџМЕНТ
ЗАЈЕЧАР

ФАКУЛТЕТ
ЗА МЕНАџМЕНТ
Бр Број 612-003-692/1
Датум 14.06.2016
Парк шума Краљевица 66
ЗАЈЕЧАР

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА
(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

На основу одлуке Сената Универзитета од 13.06.2016., пошто смо проучили урађену
Докторску дисертацију под називом:
(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

**Утицај усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске
уније на спречавању корупције у царинској служби**

кандидата: Мр Ђурице Николића подносимо следећи:
(звање, име и презиме кандидата)

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији/ уметничком пројекту

(Елементарни подаци о кандидату, наслову рада, обиму и библиографским подацима)

Биографија кандидата

Мр Ђурица (Лазар) Николић је рођен у Нишу 09.09.1963.г. Основну школу завршио је у Нишу са одличним успехом. Завршио је средњу Економску школу у Нишу са одличним успехом, смер царински техничар. Економски факултет завршио је у Нишу 1988.г. смер Привредни развој. Магистарску тезу одбранио је на Факултету за менаџмент у Зајечару 2010.г. на тему „Откривање и сузбијање корупције на царини“, под менторством проф.др Мирка Кулића. Ради у царинској служби од 1988.г.. Запослио се као приправник у царинарници Димитровград у ЦИ Пирот. Био је шеф ЦИ Градина, целокупног прелаза путничког и теретног од 1991-1994.г., шеф ЦИ Пирот од 1997-2001.г.. Отворио је и пустио у рад ЦИ Слободна зона Пирот и био истовремено шеф ЦИ Пирот и ЦИ СЗ Пирот од 1998-2001.г. У периоду пред рат 1999.г. на кратко је био распоређен на место шефа ЦИ Горњи Милановац у царинарници Краљево. Од 2001.г. прелази у царинарницу Ниш, где је радио као ревизор од 2001-2003.г., од 2003-2004.г. био је шеф највеће организационе јединице у царинарници Ниш, ЦИ Аеродром Ниш. У периоду од 2004-2007.г. био је управник и помоћник управника царинарнице Ниш. Од 2007-2010.г. ради као царински инспектор у ЦИ Врање, а од 2010.г. до данас ради као царински инспектор – контролор у ЦР Ж. Станица Ниш. У царинарници Ниш на Аеродрому Константин Велики са колегама из Управе царина пустио је у функцију систем црвено-зелено који омогућава контролу путника у ваздушном саобраћају на основу анализе ризика и омогућава бржи промет робе и путника у ваздушном саобраћају. Током 2004 и 2005.г. написао је послове и задатке за свако радно место у царинарници Ниш које се примењује и дан данас. На граничном прелазу Градина увео је по први пут евиденционе картице за камионе у теретном саобраћају, које онемогућавају пролажење камiona без евиденције и контроле, што је

касније искоришћено приликом увођења евиденционих картица у ИСЦС (информациони систем царинске службе). Од 2005.г. ради и као предавач на Народном Универзитету у Нишу на предмету „Царина и царински систем“. Предавање се одржавају полазницима курса цариник шпедитер. Од 2011.г. у оквиру предмета „Економски криминал“ на Полицијско-криминалистичкој Академији у Земуну, држи предавања полазницима треће и четврте године Академије везано за организацију царинске службе, као и део који говори о појавним облицима корупције на царини. У периоду од 2005-2012.г. био је председник женског кошаркашког клуба „Студент“ из Ниша, где је у том периоду финансијски консолидовао клуб и са осталим сарадницима увео клуб у Прву женску лигу Србије, где и сада учествује.

Најзначајнији објављени радови

Рад у водећем часопису националног значаја (M51)

Николић Ђурица, Чудан Алаксандар, Ђорђевић Бојан (2016). Царинска служба у функцији сузбијања сиве економије. *НБП – Журнал за криминалистику и право*, Криминалистичко-полицијска академија Београд (рад прихваћен за штампу у броју 2/2016; Потврда бр. 15/8-4 од 21.03.2016 год.)

Деспотовић Данијела, **Николић Ђурица**, Младеновић Слободан (2016). Измена царинске тарифе Републике Србије у контексту приступања Европској унији. *Пословна економија*, Универзитет Едуконс, Сремска Каменица (рад прихваћен за штампу у броју 1/2016; Потврда бр. 4.0.208/16 од 10.02.2016 год.)

Рад у часопису националног значаја (M52)

Николић Ђурица (2010). Облици корупције на царини. *Безбедност*, 52/2, МУП Републике Србије, Београд, 162-178.

Николић Ђурица (2011). Корупција у робним царинским испоставама, царинско-прекршајном и управном поступку и реферату продаје робе. *Безбедност*, 53/3, МУП Републике Србије, Београд, 202-219.

Подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата мр Ђурице Николића, под насловом *Утицај усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске уније на спречавању корупције у царинској служби*, написана је на 352 стране компјутерски обрађеног текста, формата А4, прореда 1,5 и величине фонта 12. У циљу боље прегледности и подробније анализе добијених резултата, у раду је приказано 10 слика, 31 табела и 18 графикана. Приликом израде докторске дисертације коришћено је 304 библиографских јединица. Истраживање је базирано на резултатима претходних истраживања у посматраној области, релевантној страни и домаћој научној литератури, подацима званичних статистичких публикација, законској регулативи која се односи на утврђени предмет истраживања и доступним подацима о искуствима у пракси. Значајну подршку истраживању дала су

документа и извештаји са веб презентација националних и међународних владиних и невладиних институција и организација који се директно односе на утврђени предмет истраживања.

Структура докторске дисертације, поред Апстракта на српском језику (1 страна), Апстракта на енглеском језику (1 страна), Увода (2 стране), Методолошко-хипотетичких оквира истраживања (7 стране), Закључка (3 стране) и Литературе (13 страна), обухвата 7 међусобно повезаних поглавља и то: 1. Царинска политика Европске уније (44 страна); 2. Царинска политика и царинска служба Републике Србије (46 страна); 3. Појам и дефиниција корупције у царинској служби (22 стране); 4. Облици корупције у царинској служби (24 стране); 5. Узроци и последице корупције у царинској служби (74 стране); 6. Мере за сузбијање корупције у царинској служби (77 страна); 7. Дискусија резултата истраживања и препоруке за даља истраживања (7 страна).

2. Предмет и циљ докторске дисертације/уметничког пројекта

(Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

Република Србија се тренутно налази на путу ка чланству у Европску унију. Напори Републике Србије су дугогодишњи и усмерени су да своје донете законске и др. прописе усклади са прописима Европске уније. У појединим обласитима усклађивање прописа иде лако и без већих проблема, док у појединим областима усклађивање прописа иде врло споро, односно поједини прописи и поред сугестија Европске уније нису нити усклађени, нити донети. Једна од области у којој се најдаље отишло је усклађивање царински прописа и царинске политике Републике Србије и Европске уније. Усклађивање царинских прописа и царинске политике треба да доведе до несметаног протока капитала, услуга, робе и људи између Републике Србије и Европске уније. Царинска политика као важан део економске политике мора се прилагођавати стандардима Европске уније чиме би се у знатној мери омогућило царинској служби Републике Србије да се интегрише у царински систем Европске уније.

Предмет истраживања је усклађивање царинске политике Републике Србије са царинском политиком Европске уније у циљу унапређења рада царинске службе, убрзања и поједностављења поступка и омогућавања бржег протока робе, путника и превозних средстава, при чему је истраживачки фокус усмерен на сузбијању корупције, кријумчарења робе и људи, борби против криминала и очувању безбедности земље. Предмет истраживања првенствено је усмерен је на појавне облике корупције у оквиру царинских организационих јединица, нарочито у најосетљивијем делу царинске службе, а то је оперативни део, односно царинарнице и њене организационе јединице (исповесте, реферати). Кандидат на основу извршених анализа али и на основу свог веома богатог радног искуства, у дисертацији предлаже мере које се морају предузети у циљу смањења корупције у раду царинских органа, и то у контексту даљег усклађивања царинске политике Републике Србије и Европске уније.

Циљ истраживања у овој дисертацији је да укаже на неопходност усклађивања царинске

политике Републике Србије са Европском унијом и предузимања низа мера у борби против корупције у циљу боље и ефикаснија наплате царине и осталих дажбина, омогућавања бржег протока робе, путника и транспортних средстава, јачања поверења у рад надлежних царинских органа, јачању конкурентности српске привреде, чиме се стварају неопходни услови за бржи приступ чланству Републике Србије у Европску унију.

2. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене)

У складу са предметом и циљевима истраживања, кандидат је поставио генерални и посебне хипотезе које је применом утврђене и одговарајуће научне методологије у потпуности потврдио.

Генерална или општа хипотеза дисертације гласи:

Усклађивање царинске политике Републике Србије са царинском политиком Европске уније директно утиче на смањење корупције у царинској служби и повећава ефикасност реализације царинских поступака.

У циљу доказивања опште хипотезе, кандидат је поставио посебне хипотезе које гласе:

1. *Усклађивање законске регулативе Републике Србије са законском регулативом Европске уније директно утиче на смањење корупције у царинској служби.*

На основу резултата истраживања, кандидат у раду константује следеће:

- Република Србија (у даљем тексту: РС) примљена је у Савет Европе 01.04.2003.г. и одмах је постала чланица GRECO-Група држава за борбу против корупције. GRECO је 2006.г. у свом првом извештају дао 25 препорука од којих је 2008.г. испунила 12 препорука међу којима су: оснивање посебног одељења за борбу против корупције, увођење омбудсмана на централном и локалном нивоу, доношење Акционог плана у борби против корупције, оснивање националне ревизорске институције, доношење кодекса понашања за државне службенике;
- У Бриселу 2005.г. донете су заједничке мере за сузбијање корупције у југоисточној Европи, које је усвојила РС, као што су: јачање контролних механизма у државној управи ради смањења корупције, омогућити слободан приступ информацијама и др.;
- РС формирала је Агенцију за борбу против корупције којој функционери приликом ступања на дужност морају пријавити сву имовину којом располажу, тако да су директор Управе царина РС и његови први сарадници, помоћник директора и помоћници директора сектора дужни да пријаве сву имовину коју имају приликом ступања на дужност;
- Закон о слободном приступу информацијама ступио је снагу у РС 2004.г., а у оквиру Управе царина РС формирана је при Бироу директора, Група за односе са јавношћу 2005.г., чији основни задатак је да благовремено и у законски дефинисаним роковима одговара заинтересованим странкама на жалбе, притужбе и да дају информације од јавног значаја;
- Заштитник грађана који је успостављен у РС 2005.г. има значаја јер даје препоруке државним органима како да поступе на основу жалби грађана на поступање државних

органа. Царински службеник жалио се омбудсману да Министарство финансија РС није одговорило на жалбу односно приговор који је упутио у вези размештаја на друго радно место. Омбудсман је дао препоруку бр. 67-640/15 од 07.05.2015.г. да Министарство финансија без одлагања одлучи о основаности приговора царинског службеника, на решење Управе царина РС и да Министарство финансија ажурно и потпуно доставља информације заштитнику грађана;

- Државна ревизорска институција након формирања 2005.г. вршила је редовне контроле у Управи царина РС 2012.г. када је похвалила Управу царина и нагласила је да је један од ретких органа управе који није имао пропусте у раду. Током скоро целе 2015.г. вршена је контрола рада Управе царина РС од стране Државне ревизорске институције у погледу обавеза и наплата јавних прихода за 2014.г. при чему је сачињен извештај бр. 400-890/2015-03/27 од децембра 2015.г. у коме је указано на следеће: нису прецизирани рокови за отпочињање, трајање и завршетак поступка накнадне контроле, систем интерне ревизије Управе царина није у складу са Законом о буџету, није извршен попис привремено задржане робе и возила на дан 31.12.2014.г., пословне књиге у делу прихода не воде се хронолошки, евиденција прихода води се у два система који нису међусобно повезани и др. Рад Државне ревизорске институције је значајан због тога што је после дужег низа година почела једна државна установа да озбиљно, систематски и плански контролише Управу царина и њене организационе јединице. Контрола од стране Државне ревизорске институције има велики значај на правилан рад Управе царина и значајно ће утицати на смањење корупције;

- Управа царина РС у циљу борбе против корупције донела је 2003.г. Кодекс понашања царинских службеника у коме су прецизирана правила понашања царинских службеника, а посебно је наглашено да у вези са радним обавезама не примају новац, поклоне, услуге или неке друге користи за себе и другог;

- У периоду 2013 - 2015.г. процесуирано је више царинских службеника, пограничних полицајаца и шпедитера који су били умешани у организовани криминал и незаконито поступање на граничним прелазима и у робним царинским испоставама. Процеси се воде пред Судом за организовани криминал, а напред наведени суд у сарадњи са Министарством унутрашњих послова треба да буду једне од најзначајнијих институција у борби против корупције у целини, као и у царинској служби;

- Усклађивање законских прописа РС и ЕУ довело је до смањења корупције у РС, јер 2004.г. индекс корумпираности износио је 2,7, а 2014.г. износио је 4,1. Међутим, ниво корупције у РС и даље је већи у односу на земље ЕУ, истовремено РС има већи ниво корупције у односу на земље у окружењу, било да су оне чланице ЕУ или још увек нису чланице ЕУ;

- Према Special Eurobarometru за 2013.г.у ЕУ 32% испитаних грађана изјаснило се за постајање корупције у царини и полицији, а у новопримљеним земљама ЕУ 51% испитаних грађана изјаснило се за постојање корупције у царини и полицији. Према истраживању Medium Gallup-а у 2012.г., у РС 66% испитаних грађана изјаснило се да је царинска служба корумпирана. Поред велике борбе коју води државе, њени органи и Управа царина РС, корупција у царинској служби РС још увек је већа у односу на корупцију царинске службе у ЕУ;

- Царинска служба РС 2001.г. била је најкорумпиранија служба са индексом 4,7, а већ 2006.г. смањен је индекс корумпираности царинских службеника на 4,0, а једина служба која је била корумпиранија од царинске службе 2006.г. била је правосуђе. Према

испитивању UNDP-а које је вршено 2009 - 2010.г., грађани РС изјаснили су се да су највише платили мито лекарима, полицајцима, државним службеницима, а знатно мање царинским и полицијским службеницима. Према испитивању Центра за либерално демократске студије који је обављен 2014.г., корупција у царинској служби РС континуирано се смањује од 2001.г. када је индекс износио 3,4, а 2014.г. индекс износи 3,1. Царинска служба РС је једна од ретких служби код које је дошло до смањења корупције у периоду 2001-2014.г., а истовремено корупција се повећала код политичких партија, локалних политичара, полицијских службеника и министара.

Усклађивање законске регулативе је дуготрајан процес који РС мора да уради уколико жели да постане пуноправни члан ЕУ. Доношење многих закона којима се усклађују законске регулативе довела је до смањења корупције у РС и оно има тенденцију сталног пада од 2001.г. до 2014.г. Иако је корупција у царинској служби РС према показатељима још увек висока, постоје трендови који указују на њено континуирано смањење.

На основу напред изнете анализе, кандидат закључује да је прва помоћна хипотеза потврђена.

2. Усклађивање царинских прописа и процедура у Републици Србији са царинским прописима и процедурама Европске уније директно утиче на смањење корупције у царинској служби и убрзава реализацију царинског поступка.

Кандидат на основу резултата истраживања закључује следеће:

РС почела је да усклађује царинску процедуру и царинске прописе са доношењем новог Царинског закона 2004.г. и 2010.г., као и доношењем новог Закона о спољнотрговинском пословању 2005.г. и 2009.г. где је у великој мери извршена либерализација увоза и уведе су први пут нове поједностављене царинске процедуре. Царински закон РС у великој мери је усклађен са Царинским законом ЕУ;

РС уколико жели да постане пуноправни члан ЕУ мора да усклади низ других закона као што су: Закон о слободним зонама, Закон о заштити интелектуалне својине, Закон о републичким административним таксама. Неки од ових закона се усклађују, али још увек не онако како тражи ЕУ;

РС обавезала се преузетим међународним уговорима да усклађује номенклатуру царинске тарифе РС са номенклатуром царинске тарифе ЕУ. РС донела је Закон о царинској тарифи 2005.г. и обавезала се да сваке године доноси Уредбу о усклађивању царинске тарифе РС и ЕУ. Царинска тарифа РС у номенклатурном делу у великој мери је усклађена са номенклатуром царинске тарифе ЕУ, али постоји велика разлика у нормативном делу између царинске тарифе РС и ЕУ;

Поједностављење царинске процедуре огледа се у увођењу „система црвено зелено“ који се примењује у путничком промету на друмским и ваздушним граничним прелазима, што у знатној мери убрзава проток путника и превозних средстава. Поједностављење царинске процедуре огледа се у примени убрзаног увозног и извозног царинења у просторијама

привредног друштва, при чему је контакт царинских службеника са учесницима у царинском поступку сведен на минимум. До 2010.г. није било привредног друштва које је користило поједностављени царински поступак, а у 2013.г. поједностављени царински поступак користи 344 привредна друштва, од чега 287 привредних друштава користи поједностављени поступак царинења на основу фактуре, а 57 привредних друштава користи поједностављени поступак кућног царинења робе. На напред изнет начин и великој мери скраћује се време царинења робе на свега 15 минута и смањује се ниво корупције у царинској служби. Поједностављене царинске процедуре успешно се користе у ЕУ;

Царинска служба РС од јануара 2015.г. почела је примену NCTS-а, националног транзитног поступка, који у великој мери поједностављује царински поступак у транзиту, а у фебруару 2016.г. РС ушла је у заједнички транзит, чиме се повезала са свим земљама ЕУ и ЕФТА, Македоније и Турске што јој омогућава беспapiroну примену транзита и убрзање царинске процедуре у друмском саобраћају;

Царинска служба РС у периоду од 2013.г. до 2015.г. дала је већи број инструкција о поједностављењу царинских процедура у поштанком, железничком и ваздушном саобраћају, чиме се жели убрзати царинска процедура у свим видовима саобраћаја и смањити могућност корупције у царинској служби, јер се смањује директан контакт царинског службеника са непосредним учесницима у царинском поступку;

Царинска служба РС развила је систем TARIS, где су све тарифне ознаке царинске тарифе везане за царинске и пореске стопе, мере комерцијалне и пољопривредне политике, тако да царински службеник за мање од 30 секунди може проверити шта је све потребно за царинење појединих врста царинске робе. Систер TARIS царинске службе РС није усклађен са системом TARIC царинске службе ЕУ;

Анализа и управљање ризиком који је увела РС омогућава селективни преглед робе, односно циљану контролу робе и учесника у царинском поступку, који се карактеришу извесним ризиком. Царински службеници у складу са анализом и управљање ризиком врше мањи број прегледа робе, али ефикасност је боља јер су у 2011.г. и 2012.г. нашли око 22% неслагања у односу на извршене прегледе. Анализом и управљањем ризиком, царинске процедуре и поступци у великој мери се убрзавају нарочито за фирме које раде поштено и коректно, а са друге стране доприноси се смањењу корупције у царинској служби зато што службеник не зна која и каква ће се контрола робе и превозног средства вршити, ко ће од службеника вршити контролу и сл. Анализа и управљање ризиком већ дужи низ година користи се у царинским службама земаља ЕУ;

Царинска служба РС континуирано повећава од 2000.г. до 2014.г. наплату царине и осталих дажбина. Учешће наплаћене царине и осталих дажбина које је прикупила царинска служба РС износи од 42-46% у приходу буџета у периоду од 2005.г. до 2014.г. У 2014.г. од царине и осталих дажбина укупно је наплаћено 359.183.733.186,13 динара што је за 41 пут више у односу на 2000.г., за 2,3 пута више у односу на 2005.г., за 23% више у односу на 2011.г. Наплата акцизе у 2014.г. износила је 70.953.185.318,60 динара, што је за 42 пута више у односу на 2000.г., за 4,2 пута више у односу на 2006.г. и 22% више у односу на

2012.г. Повећање наплате царине и осталих дажбина указује на смањење степена корупције у царинској служби РС;

Формирањем Одељења унутрашње контроле у Управи царина РС, знатно је повећан број покренутих дисциплинских поступака, а сарадњом са другим државним органима прекинути су незаконити поступци царинских службеника у Царинарници Суботица, Београд и др. Највећи број дисциплинских поступака против царинских службеника био је 2008, 2009. и 2010.г. и кретао се од 55-57 покренутих дисциплинских поступака на годишњем нивоу, а највећи број престанака радног односа био је 2007.г., када је престанак радног односа добило 15 царинских службеника, док 2013.г. вођена су 23 дисциплинска поступка против царинских службеника, а само 1 царински службеник добио је престанак радног односа. Међутим, УЦ је 2014.г. покренула 139 дисциплинских поступака против царинских службеника, од тога тужилаштво обрађује 18 царинских службеника због кривичне одговорности, а у пет случајева изречена је мера прекида радног односа, што указује да се борба против корупције жестоко води у УЦ;

Царински службеници по нивоу корупције у РС у 2010.г. налазе се иза многих других службеника као што су лекари, полицајци, професори и наставници, порески службеници. Од укупног броја испитаних лица у РС у 2012.г. чак 66% изјаснило се да је царинска служба корумпирана, што је много више него у земљама ЕУ, где 32% испитаних грађана мисли да су царина и полиција корумпирани. Развијене земље ЕУ и оне које су примљене 2004.г. имају мању заступљеност корупције у царинској служби у 2013.г., тако у развијеним земљама ЕУ од 3-22% испитаних грађана изјаснило се за постојање корупције у царини и полицији, а у новопримљеним земљама ЕУ од 51-67% испитаних изјаснило се за постојање корупције у царини и полицији. Све новопримљене чланице ЕУ имале су већи ниво корупције пре уласка у ЕУ, а током уласка у ЕУ ниво корупције из године у годину се смањује, такав след ствари треба да се догоди и са РС. Усклађивањем царинске политике РС и ЕУ и приступање ЕУ у доброј мери смањила би корупцију у царинској служби, а један од разлога је примена јединствене царинске политике, заштита јединственог тржишта ЕУ, а са друге стране РС налазила би се у унутрашњости ЕУ, односно не би се налазила на граници ЕУ, што је такође један од услова за смањење корупције у царинској служби РС.

Царинска служба РС у одређеној мери ускладила је царинске поступке и процедуре са ЕУ, што је довело до смањења корупције у царинској служби РС, убрзало је царинске поступке и довело до боље и ефикасније наплате царине и осталих дажбина.

На основу претходно изнетог, кандидат закључује да су друга помоћна хипотеза, као и генерална хипотеза рада потврђене.

4. Кратак опис садржаја

У складу са одређеним предметом и циљевима истраживања, постављеним научним хипотезама и утврђеним методолошким основама истраживања, докторска дисертација кандидата мр Ђурице Николића, под насловом *Утицај усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске уније на спречавању корупције у царинској служби*, је структурирана на следећи начин:

УВОД (стр. 11-12)

МЕТОДОЛОШКО ХИПОТЕТИЧКИ ОКВИРИ ИСТРАЖИВАЊА (стр. 13-19)

Предмет истраживања

Циљ истраживања

Хипотезе

Методе и извори истраживања

1. ЦАРИНСКА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (стр. 20-63)

1.1. Општи осврт

1.2. Царинска унија

1.2.1. *Настанак и развој царинске уније*

1.2.2. *Царинска политика Европске уније*

1.2.3. *Царински закон Европске уније*

1.2.4. *Заједничка царинска тарифа Европске уније*

1.2.5. *Аутономне тарифне суспензије и квоте*

1.2.6. *Мере царинске политике Европске уније у оквиру пољопривреде*

1.2.7. *Антидампиншке мере*

1.2.8. *Преференцијали као мера царинске политике*

1.2.9. *Заједничко деловање царинске администрације Европске уније*

2. ЦАРИНСКА ПОЛИТИКА И ЦАРИНСКА СЛУЖБА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (стр.64-109)

2.1. Царински закон Републике Србије

2.2. Царинска тарифа Републике Србије

2.3. Преференцијали као мера царинске политике

2.4. Остале мере царинске политике

2.5. Усклађивање царинске политике Републике Србије и Европске уније

2.6. Царинска служба Републике Србије

2.7. Историјат царинске службе

2.8. Организација царинске службе Републике Србије

2.9. Организациона структура царинарнице

2.10. Управљање у Управи царина и царинарницама

3. ПОЈАМ И ДЕФИНИЦИЈА КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.110-131)

3.1. Општи осврт

- 3.2. Дефинисање корупције
- 3.3. Дефинисање корупције у царинској служби
- 3.4. Историјат корупције
- 3.5. Историјат корупције у царинској служби Републике Србије

4. ОБЛИЦИ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр. 132-175)

- 4.1. Општи осврт
- 4.2. Облици корупције у царинској служби
  - 4.2.1. *Корупција на граничним царинским прелазима*
  - 4.2.2. *Корупција у робним царинским испоставама*
  - 4.2.3. *Корупција приликом вођења царинско прекршајног поступка*
  - 4.2.4. *Корупција приликом вођења царинско управног поступка*
  - 4.2.5. *Корупција у раду царинске лабораторије*
  - 4.2.6. *Корупција у реферату продаје робе*
- 4.3. Врсте корупција у царинској служби према начину организовања
- 4.4. Корупција у царинској служби других земаља

5. УЗРОЦИ И ПОСЛЕДИЦЕ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.176-249)

- 5.1. Општи осврт – услови корупције
- 5.2. Узроци корупције у царинској служби
  - 5.2.1. *Субјективни узроци корупције у царинској служби*
  - 5.2.2. *Објективни узроци корупције у царинској служби*
  - 5.2.3. *Историјски узроци корупције у царинској служби*
  - 5.2.4. *Економски узроци корупције у царинској служби*
  - 5.2.5. *Институционални узроци корупције у царинској служби*
  - 5.2.6. *Политичко-правни узроци корупције у царинској служби*
- 5.3. Последице корупције у царинској служби
  - 5.3.1. *Економске последице корупције у царинској служби*
  - 5.3.2. *Социјалне последице корупције у царинској служби*
  - 5.3.3. *Политичко-институционалне последице корупције у царинској служби*
- 5.4. Анализа корупције у царинској служби

6. МЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.250-326)

- 6.1. Међународне обавезе на спречавању и сузбијању корупције
- 6.2. Мере за сузбијање корупције у царинској служби на нивоу државе
  - 6.2.1. *Институције у борби против корупције у царинским органима*
  - 6.2.2. *Деполитизација и департизација као мера смањења корупције у царинској служби*
  - 6.2.3. *Усклађивање царинских прописа Европске уније и Републике Србије као мера смањења корупције у царинској служби*
- 6.3. Мере за смањење корупције на новоу Управе царина
  - 6.3.1. *Информациони систем царинске службе*
  - 6.3.2. *Поједностављени царински поступак*
  - 6.3.3. *Новине у примени у примени царинског поступка као фактор смањења корупције у царинској служби*
  - 6.3.4. *Интегрисано управљање границом*

6.3.5. *Обавештајни рад у царинској служби*

6.3.6. *Анализа и управљање ризиком*

6.3.7. *Унутрашња контрола у функцији смањења корупције у царинској служби*

6.3.8. *Људски ресурси као фактор смањења корупције у царинској служби*

6.3.9. *Одељење за сузбијање кријумчарења у функцији смањења корупције у царинској служби*

7. ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА И ПРЕПОРУКЕ ЗА ДАЉА ИСТРАЖИВАЊА (стр. 327-333)

ЗАКЉУЧАК (стр. 334-336)

ЛИТЕРАТУРА (стр. 337-349)

ПОПИС ТАБЕЛА, СЛИКА И ГРАФИКОНА (стр. 349-352).

У првој глави ЦАРИНСКА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (стр. 20-63) кандидат анализира царинску политику ЕУ, инструменте и мере које се предузимају у оквиру царинске политике ЕУ у циљу заједничког деловања царинских администрација у оквиру ЕУ и примене заједничке царинске политике.

У другој глави ЦАРИНСКА ПОЛИТИКА И ЦАРИНСКА СЛУЖБА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (стр.64-109) говори се о историјском развоју царинске службе Републике Србије (у даљем тексту: РС) од њеног настанка до данашњих дана, организационој структури царинске службе, мислећи превасходно на организациону структуру Управе царина и царинарница, као и како се и на који начин управља и руководи у царинској служби РС. У овој глави кандидат представља и анализира основне инструменте царинске политике РС, мере царинске политике РС и истиче основне карактеристике процеса усклађивања царинске политике РС и ЕУ.

У трећој глави ПОЈАМ И ДЕФИНИЦИЈА КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.110-131) представља се појам корупције уопште, дају се разне дефиниције корупције и историјски анализира појава корупције у царинској служби у Србији. Дефинише се корупција у царинској служби, а све у жељи да би се што боље разумела сама појава корупције, који су њени битни елементи и главни актери корупције, како би се дошло до сазнања према коме треба предузети мере ради спречавања појаве корупције у царинској служби.

У четвртој глави ОБЛИЦИ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр. 132-175) указано је на разноврсност облика корупције који се јављају у робним царинским испоставама, граничним царинским испоставама, царинској лабораторији, царинско-прекршајном и управном поступку, продаји робе, у самој Управи царина. У овом делу рада кандидат указује на разне облике корупције које постоје у царинским службама других земаља, као и у самој ЕУ.

У петој глави под насловом УЗРОЦИ И ПОСЛЕДИЦЕ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.176-249) кандидат анализира узроке корупције у царинској служби и издваја економски, политички, правни, институционални, историјски, односно указије на

објективне и субјективне узроке корупције, као и разлоге који су условили настанак корупције. Постојање узрока доводи до негативних последица корупције у царинској служби које могу бити економске, социјалне и политичке природе, са освртом на то како негативне последице корупције утичу на поједине области друштва, институције и човека.

У шестој глави МЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ КОРУПЦИЈЕ У ЦАРИНСКОЈ СЛУЖБИ (стр.250-326) кандидат представља мере за сузбијање корупције у царинској служби које мора предузети држава и Управа царина, са освртом на међународне обавезе које наша земља има у борби против корупције уопште. Антикорупцијске мере у царинској служби треба да допринесу спречавању и смањењу корупције у царинским органима. Кандидат истиче да су све наведене активности узрочно последично условљене усклађивањем царинске политике РС и ЕУ.

У седмој глави ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА И ПРЕПОРУКЕ ЗА ДАЉА ИСТРАЖИВАЊА (стр. 327-333) кандидат образлаже постигнуте резултате у свом истраживању, потврђује постављене истраживачке хипотезе и износи своје мишљење о даљим потенцијалним истраживањима.

На крају, на основу дискусије резултата које је добио у свом истраживању и препорука за даља научна истраживања, кандидат изводи синтетичке закључке о значају усклађивања царинских прописа РС и ЕУ на појаву корупције у царинској служби и истиче потребу укључивања свих државних органа али и грађана у борбу против ове појаве.

5. Остварени резултати и научни допринос

(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)

Остварени резултати истраживања кандидата мр Ђурице Николића указују на неопходност усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске уније, у контексту процеса придруживања Републике Србије Европској унији и њеног будућег пуноправног чланства, што ће имати позитивне импликације на рад царинских органа и смањивање нивоа корупције. У раду се истиче пре свега економски, правни и социолошки значај правовременог откривања и евидентирања различитих облика корупције у царинској служби, што је касније веома битно ради предузимања адекватних мера од стране државе и надлежних органа на сузбијању и спречавању корупције у државним органима, као и за доношење низа прописа којим ће се поједноставити и убрзати царинска процедуре у складу са царинским прописима Европске уније.

Научни допринос истраживања налазимо у детаљној анализи царинских прописа ЕУ и Републике Србије и дефинисању појавних облика корупције и коруптивних радњи на царинарницама у циљу адекватаног разумевања корупције у целости, као и дефинисању простора и механизма за антикорупцијско деловање. У том смислу, кандидат операционализацијом изложених појавних облика корупције у царинској служби, потврђује многобројна претходна истраживања и истиче неопходност увођења и деловања следећих механизма у циљу спречавања корупције у раду царинских органа: 1. Дијагностификација; 2. Доношење прописа (нормирање); 3. Институционализација; 4.

Санкционисање; 5. Едукација и информисање и 6. Контрола, мониторинг и евалуација корупције и борбе против корупције.

Дијагностификација као механизам има за циљ да идентификује и утврди случајеве (и потенцијалне) корупције у царинској служби, односно потенцијалне актере, форме, ресурсе и претпоставке за борбу против корупције.

Доношење прописа (нормирање) као антикорупцијски механизам обухвата успостављање и примену нормативног система (међународних конвенција, закони, подзаконски акти и кодекси), којим се регулише област корупције (дефиниција, појавне форме, запрећене санкције...) и борбе против корупције (актери, права, обавезе, резултати, санкције и награде). У овом случају велики значај има усклађивање прописа Р.Србије са прописима земаља ЕУ по питању спречавања корупције у царинским органима.

Институционализација обухвата стварање одрживих институција које су у функцији откривања, санкционисања и превенције корупције, односно подршке борби против корупције.

Санкционисање обухвата примену законских и етичких санкција за дела корупције и повреду принципа интегритета. Под кривичним делима корупције (кривична дела са коруптивним елементом), на првом месту се подразумевају кривична дела као што су Примање мита, Давање мита, Злоупотреба службеног положаја, Превара у служби Проневера, Одавање службене тајне као и друга кривична дела предвиђена позитивним кривично-правним прописима Републике Србије које је извршило службено лице из користољубља.

Информисање и едукација је најзаступљенији антикорупцијски механизам. Неколико је информативно едукативних кампањи које се спроводе у нашој земљи. Ипак сматра се да правих ефеката кампање нема без увођења антикорупцијског сервиса. Позитиван пример јесте специјални телефонски број и линија Управе царина Републике Србије за пријаву корупције у царинској служби.

Значај контроле, мониторинга и евалуације у области борбе против корупције у раду царинске службе има три аспекта: редовна, периодична контрола и праћење промена у борби против корупције и стању корупције у царинарницама, стварање предуслова за кажњивост и стварање услова за промоцију успешних царинских службеника у пракси и награђивање оних који доприносе борби против корупције.

Поред економског аспекта (борба против сиве економије, ефикаснија наплата царинских дажбина и смањивање буџетског дефицита јер су царинске дажбине један од најзначајнијих буџетских прихода, као и омогућавање бољих услова трговине – увоз и извоз), правног аспекта (доношење нових, усклађених законских прописа у оквиру спољнотрговинске и царинске политике, јачање правосуђа и санкције за учеснике у корупцији) и социјалног аспекта (јачање интегритета државних институција и грађана, јачање поверења у рад надлежних царинских органа), кандидат значај усклађивања

царинске политике Републике Србије и Европске уније посматра и са безбедоносног аспекта у смислу заједничких активности на спречавању сиве економије, прекограничног али и осталих облика организованог криминала са акцентом на доприносу развоју државе и њених институција, као и целокупног друштва.

У том смислу, **друштвени допринос** истраживања налазимо у чињеници да се развојем интегритета државних институција (у нашем случају Управе царина Републике Србије и правосудни органи) и грађана стварају услови за социјализацију борбе против корупције, тј. за изградњу интегритета на нивоу читавог друштва. То би представљало збир начела, чијим би се доследним поштовањем створио *одржив модел борбе против корупције*. Конкретно, грађански и интегритет на нивоу правосудних професија, уз унапређење општег друштвеног оквира, стварају предуслове за настанак тзв. фазе социјализације у борби против корупције. Одрживост овог нивоа у борби против корупције подразумева да се антикорупцијска борба мора социјализовати, у њему друштво и грађани са својим интегритетима гарант антикорупције. Стога, корупцију и борбу против корупције у царинској служби не можемо гледати ван друштвеног контекста, јер су њени узроци, обим, актери, појавне форме и последице показатељи стања у друштву, а истовремено и условљени друштвеним окружењем.

6. Закључак

(Навести да је докторска дисертација/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

На основу увида, анализе и оцене предате докторске дисертације кандидата мр Ђурице Николића под насловом **Утицај усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске уније на спречавању корупције у царинској служби**, Комисија закључује да је наведена докторска дисертација урађена према одобреној пријави, поседује одговарајући научни и друштвени допринос и да представља самостално научно дело кандидата.

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија за оцену докторске дисертације кандидата мр Ђурице Николића под насловом **Утицај усклађивања царинске политике Републике Србије са политиком Европске уније на спречавању корупције у царинској служби**, предлаже Наставно-научном већу Факултета за менаџмент у Зајечару, Универзитет Џон Незбит Београд, да усвоји овај извештај и одобри кандидату јавну одбрану.

Место и датум:
Зајечар, 14.06.2016.

Чланови Комисије за оцenu докторске дисертације/уметничког пројекта

Др Драган Михајловић, редовни професор Факултета за менаџмент у Зајечару, председник

Др Александар Чудан, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду, члан

Др Бојан Ђорђевић, ванредни професор Факултета за менаџмент Зајечар Универзитета Џон Незбит Београд, ментор,

---